

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства молоді
та спорту України
11 жовтня 2013 року № 582

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 04 листопада 2013 року за № 1861/24393

Положення
про Єдину спортивну класифікацію України

I. Загальні положення

1. Єдина спортивна класифікація України визначає порядок, умови та вимоги, необхідні для присвоєння спортсменам і тренерам (тренерам-викладачам) спортивних звань та спортивних розрядів з видів спорту, визнаних в Україні.

2. На підставі цього Положення з урахуванням пропозицій всеукраїнських спортивних федерацій розробляються норми та вимоги до визнаних в Україні видів спорту.

3. У цьому Положенні терміни вживаються у таких значеннях:

вид змагань – невід'ємна складова виду спорту, що містить один або декілька різновидів змагальної діяльності (номери програми, вправи, групові

вправи, екіпажи, естафети тощо) у межах програми змагань та завершується розподілом місць;

всеукраїнські змагання – офіційні спортивні змагання, які включені до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України;

зональні змагання – складова частина відповідного офіційного змагання з виду спорту, що проводиться за участю спортсменів або спортивних команд територій (адміністративно-територіальних одиниць), перелік яких визначений положенням (регламентом) про цей спортивний захід;

кваліфікаційні норми та вимоги – показники результатів спортсменів під час офіційних змагань, що відображені у займаних місцях або в одиницях виміру довжини, висоти, ваги, часу, очок, балів, коефіцієнтів тощо;

командний чемпіонат – спортивні змагання, у яких беруть участь окремі збірні команди адміністративно-територіальних одиниць, спортивних клубів, дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю, шкіл вищої спортивної майстерності, центрів олімпійської підготовки, за результатами яких підводиться лише командна першість;

міжнародні змагання – змагання, які проводяться за участю двох і більше країн;

особисті змагання з виду спорту – спортивні змагання, у яких беруть участь троє і більше спортсменів у кожному виді змагань і визначається тільки особиста першість;

особистий тренер – тренер (тренер-викладач), який протягом останніх двох років здійснює безпосередню підготовку спортсмена, що підтверджується наказом про комплектування відповідних груп закладу

фізичної культури і спорту та/або наказом Мінмолодьспорту України про склад національних збірних команд;

особисто-командні змагання з виду спорту – спортивні змагання, в яких визначаються загальні підсумки особистої першості та виступів команд різних адміністративно-територіальних одиниць, установ, організацій, закладів відповідно до положення (регламенту) цих змагань;

нозологія – класифікація і номенклатура хвороб, згідно з якими здійснюється віднесення спортсменів-інвалідів до відповідних груп залежно від наявних вад;

перший тренер спортсмена – тренер (тренер-викладач), під керівництвом якого спортсмен здійснював навчально-тренувальний процес не менше двох років та вперше виконав спортивний розряд у даному виді спорту, що підтверджується витягом з наказу закладу фізичної культури і спорту про присвоєння спортивного розряду і засвідчується підписом керівника та печаткою цього закладу;

ранг змагань – рівень спортивного заходу, що проводиться в Україні або за її межами;

розіграш Кубка – спортивне змагання за участю спортсменів, команд адміністративно-територіальних одиниць, що проводиться, як правило, у декілька етапів;

чемпіонат – офіційне спортивне змагання за віковими, територіальними ознаками або організаційно-правовими формами юридичних осіб серед найсильніших спортсменів, команд у видах спорту, команд з ігрових видів спорту, яке проводиться один раз на рік за кожною окремою ознакою.

II. Спортивні звання та спортивні розряди

1. В Україні присвоюються такі спортивні звання:
  - заслужений тренер України;
  - заслужений майстер спорту України;
  - майстер спорту України міжнародного класу (гросмейстер України – для шахів, шашок);
  - майстер спорту України.

2. В Україні присвоюються такі спортивні розряди:
  - кандидат у майстри спорту України;
  - перший розряд;
  - другий розряд;
  - третій розряд;
  - перший юнацький розряд;
  - другий юнацький розряд;
  - третій юнацький розряд.

III. Умови присвоєння спортивних звань

1. Спортивне звання "Заслужений тренер України" присвоюється тренерам (тренерам-викладачам) – громадянам України та тренерам-іноземцям, особам без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, за підготовку спортсменів вищої категорії:
  - в олімпійських видах спорту – згідно з умовами присвоєння спортивного звання "Заслужений тренер України" в олімпійських видах спорту (додаток 1);

в неолімпійських видах спорту – згідно з умовами присвоєння спортивного звання "Заслужений тренер України" в неолімпійських видах спорту (додаток 2);

у видах спорту інвалідів – згідно з умовами присвоєння спортивного звання "Заслужений тренер України" у видах спорту інвалідів (додаток 3 до цього Положення).

2. Загальними вимогами для присвоєння спортивного звання "Заслужений тренер України" громадянам України є:

наявність вищої освіти відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра, спеціаліста, магістра;

стаж роботи зі спортсменом не менше двох років на дату виконання умов присвоєння спортивного звання, передбачених у додатках 1-3 до цього Положення, що підтверджується витягом з відповідного наказу закладу фізичної культури і спорту і засвідчується підписом керівника та печаткою цього закладу.

3. Спортивне звання "Заслужений тренер України" за підготовку спортсмена, що посів місця, передбачені у додатках 1-3 до цього Положення, присвоюється:

в легкоатлетичному багатоборстві, сучасному п'ятиборстві – не більше ніж трьом тренерам (тренерам-викладачам), які здійснювали безпосередню підготовку спортсмена;

в біатлоні, триатлоні, ігрових видах спорту (американський футбол, баскетбол, бейсбол, водне поло, волейбол, гандбол, мотобол, пляжний гандбол, пляжний футбол, регбі, регбіліг, софтбол, футбол, футзал, флорбол,

хокей на траві, хокей з шайбою) – не більше ніж двом тренерам (тренерам-викладачам), які здійснювали безпосередню підготовку спортсмена;

в інших видах спорту – особистому тренеру (тренеру-викладачу), який здійснював безпосередню підготовку спортсмена.

У разі підготовки спортсмена бригадою тренерів (тренерів-викладачів), утвореною в установленому законодавством порядку, спортивне звання "Заслужений тренер України" може бути присвоєно лише одному члену бригади за рішенням колективу бригади. При цьому строк роботи тренера (тренера-викладача) у складі цієї бригади має становити не менше двох років. Виписка з рішення загальних зборів бригади підписується кожним її членом, засвідчується підписом керівника закладу фізичної культури і спорту і подається до Мінмолодьспорту України в порядку, установленому розділом IV цього Положення.

4. При присвоєнні спортивного звання "Заслужений тренер України" не допускається поєднання результатів спортсменів, що посіли місця в олімпійських, неолімпійських видах спорту або спорту інвалідів.

5. Спортивне звання "Заслужений тренер України" може бути також присвоєно першому тренеру (тренеру-викладачу) спортсмена у разі виконання цим спортсменом вимог згідно з додатками 1-3 до цього Положення.

6. Спортивне звання "Заслужений майстер спорту України" присвоюється спортсменам вищої категорії – громадянам України та спортсменам-іноземцям, особам без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, за умови виконання ними вимог у:

олімпійських видах спорту – згідно з умовами присвоєння спортивного звання "Заслужений майстер спорту України" в олімпійських видах спорту (додаток 4);

неолімпійських видах спорту – згідно з умовами присвоєння спортивного звання "Заслужений майстер спорту України" в неолімпійських видах спорту та спортивних дисциплінах в олімпійських видах спорту, що не включені до програми Олімпійських ігор (додаток 5);

видах спорту інвалідів – згідно з умовами присвоєння спортивного звання "Заслужений майстер спорту України" в видах спорту інвалідів (додаток 6).

7. Спортивні звання "Майстер спорту України міжнародного класу (Гросмейстер України)", "Майстер спорту України" присвоюються спортсменам – громадянам України, спортсменам-іноземцям, особам без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, за виконання ними класифікаційних норм та вимог до відповідного виду спорту, затверджених в установленому законодавством порядку, за умови наявності у складі суддівської колегії на всеукраїнських змаганнях трьох суддів національної або міжнародної категорії.

8. В ігрових видах спорту кваліфікаційні норми та вимоги до спортивного звання "Майстер спорту України" та спортивних розрядів вважаються виконаними, якщо учасник команди був включений до заявочного листка стартового протоколу змагань, брав участь у змагальній діяльності і зіграв не менше ніж 50 відсотків ігор за календарем відповідних змагань.

IV. Порядок присвоєння спортивних звань

1. Спортивні звання присвоюються наказом Мінмолодьспорту України.

2. Для присвоєння спортивного звання "Заслужений тренер України" надаються такі матеріали:

подання закладу (установи, організації) фізичної культури і спорту за встановленою Мінмолодьспортом України формою;

клопотання Міністерства освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, структурного підрозділу з фізичної культури та спорту обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій;

висновок всеукраїнської спортивної федерації з відповідного виду спорту (спортивної федерації інвалідів), який оформляється на бланку цієї організації за підписом уповноваженої посадової особи та завірений печаткою цієї організації;

висновок структурного підрозділу Мінмолодьспорту України, до повноважень якого віднесено координацію розвитку виду спорту, про відповідність умовам присвоєння спортивного звання;

копія першої та другої сторінок паспорта громадянина України;

копія документа, що дає право особі перебувати в Україні на законних підставах, завірена за місцем роботи або структурним підрозділом з фізичної культури та спорту Міністерства освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій – для тренерів-іноземців, осіб без громадянства;

дві фотокартки (розміром 3 x 4 см);

копія диплома, завірена за місцем роботи;

копія трудової книжки, завірена за місцем роботи;

особиста картка тренера (тренера-викладача), завірена за місцем роботи;

виписка з журналу обліку роботи тренера (тренера-викладача), що засвідчується підписом керівника та печаткою закладу фізичної культури і спорту;

довідка з місця роботи, що підтверджує стаж роботи тренера (тренера-викладача) зі спортсменом, за підписом керівника закладу фізичної культури і спорту;

витяг з наказу про присвоєння спортивного розряду спортсмену, що засвідчується підписом керівника та печаткою закладу фізичної культури і спорту – для першого тренера спортсмена;

витяги з протоколів офіційних змагань (для ігрових видів спорту – копії протоколів змагань, що засвідчують участь спортсмена не менше ніж у 50 відсотках ігор за календарем змагань) за підписом уповноваженої посадової особи всеукраїнської спортивної федерації з відповідного виду спорту (спортивної федерації інвалідів), завірені печаткою цієї організації;

витяги за два останні роки зі списків складу національних збірних команд, затверджених в установленому порядку, із зазначенням прізвища тренера конкретного спортсмена у даному виді спорту;

виписка з рішення загальних зборів бригади (у разі потреби);

особиста заява спортсмена (у разі потреби).

3. Для присвоєння спортивних звань "Заслужений майстер спорту України", "Майстер спорту України міжнародного класу (Гросмейстер України)", "Майстер спорту України" надаються такі матеріали:

подання закладу (установи, організації) фізичної культури і спорту за встановленою Мінмолодьспортом України формою;

клопотання структурного підрозділу з фізичної культури та спорту Міністерства освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій;

висновок структурного підрозділу Мінмолодьспорту України, до повноважень якого віднесено координацію розвитку виду спорту;

витяги з протоколів офіційних змагань (для ігрових видів спорту – копії протоколів змагань, що засвідчують участь спортсмена не менше ніж у 50 відсотках ігор за календарем змагань) за підписом уповноваженої посадової особи всеукраїнської спортивної федерації з відповідного виду спорту (спортивної федерації інвалідів), завірені печаткою цієї організації;

копії першої та другої сторінок паспорта громадянина України, завірені за місцем роботи;

копія документа, що дає право перебувати в Україні на законних підставах, завірена за місцем роботи або структурним підрозділом з фізичної культури та спорту Міністерства освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій – для спортсменів-іноземців, осіб без громадянства;

дві фотокартки (розміром 3 x 4 см).

4. Матеріали щодо присвоєння спортивного звання подаються не пізніше трьох місяців з дати виконання спортсменами встановлених кваліфікаційних норм та вимог, а також затвердження протоколів відповідних змагань.

5. У разі відповідності матеріалів вимогам, передбаченим пунктами 2 та 3 цього розділу, структурний підрозділ Мінмолодьспорту України, до повноважень якого віднесено координацію розвитку виду спорту, спільно

з всеукраїнською спортивною федерацією з відповідного виду спорту (спортивною федерацією інвалідів) протягом 30 календарних днів опрацьовує матеріали, що надійшли, та надає висновок структурному підрозділу Мінмолодьспорту України, до повноважень якого належать питання присвоєння спортивних звань.

6. Протягом 15 календарних днів структурний підрозділ Мінмолодьспорту України, до повноважень якого належать питання присвоєння спортивних звань, готує проект відповідного наказу.

7. У разі невідповідності матеріалів вимогам, передбаченим пунктами 2 та 3 цього розділу, структурний підрозділ Мінмолодьспорту України, до повноважень якого віднесено координацію розвитку виду спорту, письмово повідомляє установу, заклад, організацію (Міністерство освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, структурний підрозділ з фізичної культури та спорту обласних, Київську та Севастопольську міські державні адміністрації), яка (який) порушила (в) клопотання, про відмову у присвоєнні спортивного звання.

8. Підставою для відмови у присвоєнні спортивного звання є:

невиконання вимог цього Положення;

невиконання кваліфікаційних норм та вимог до видів спорту, які затверджуються наказом Мінмолодьспорту України;

виявлення недостовірної інформації в документах, які подано на присвоєння спортивного звання;

довічна спортивна дискваліфікація спортсмена, у тому числі за порушення антидопінгових правил.

9. Для врегулювання спірних питань, пов'язаних з присвоєнням спортивних звань, наказом Мінмолодьспорту України утворюється постійно діюча комісія з питань присвоєння спортивних звань (далі – Комісія), яку очолює заступник Міністра молоді та спорту України з відповідного напрямку діяльності.

10. Основними завданнями Комісії є:

розгляд матеріалів щодо присвоєння спортивного звання у разі їх повторного надходження в установленому порядку;

розгляд матеріалів щодо присвоєння спортивного звання у разі відсутності висновку або негативного висновку всеукраїнської спортивної федерації з відповідного виду спорту (спортивної федерації інвалідів);

розгляд матеріалів щодо присвоєння спортивного звання "Заслужений тренер України" першому тренеру (тренеру-викладачу) спортсмена;

розгляд питання щодо позбавлення спортивного звання;

розгляд матеріалів для присвоєння спортивних звань іноземцям та особам без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах;

забезпечення дотримання посадовими особами Мінмолодьспорту України установлених цим Положенням строків опрацювання відповідних матеріалів.

Порядок роботи Комісії визначається наказом Мінмолодьспорту України.

11. Спортивне звання присвоюється довічно.

V. Порядок позбавлення спортивних звань

1. Спортсмен або тренер (тренер-викладач) позбавляються спортивного звання у разі виявлення недостовірної інформації в документах, які подавалися для присвоєння спортивного звання, або у разі довічної спортивної дискваліфікації спортсмена чи тренера (тренера-викладача).

2. Питання щодо позбавлення спортивного звання розглядається Комісією на підставі клопотання:

структурного підрозділу Мінмолодьспорту України, до повноважень якого віднесено координацію розвитку виду спорту;

Міністерства освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, структурного підрозділу з фізичної культури та спорту обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій;

всеукраїнської спортивної федерації з відповідного виду спорту (спортивної федерації інвалідів).

3. Рішення про позбавлення спортивного звання оформляється відповідним наказом Мінмолодьспорту України.

VI. Умови присвоєння спортивних розрядів

1. Спортивні розряди присвоюються спортсменам за виконання ними класифікаційних норм та вимог до відповідного виду спорту.

2. Спортивні розряди вважаються виконаними за умови наявності у складі суддівської колегії відповідних спортивних змагань:

для кандидатів у майстри спорту України – не менше трьох суддів не нижче першої категорії;

для інших спортивних розрядів – не менше трьох суддів не нижче другої категорії.

3. В ігрових видах спорту кваліфікаційні норми та вимоги до спортивних розрядів вважаються виконаними, якщо учасник команди був включений до заявочного протоколу змагань, брав участь у змагальній діяльності і зіграв не менше ніж 50 відсотків ігор за календарем відповідних змагань.

VII. Порядок присвоєння спортивних розрядів

1. Спортивний розряд "Кандидат у майстри спорту України" та перший спортивний розряд присвоюються наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, структурного підрозділу з фізичної культури та спорту обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

У разі потреби за рішенням Міністерства освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, структурного підрозділу з фізичної культури та спорту обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій повноваження на присвоєння спортивного розряду "Кандидат у майстри спорту України" та першого спортивного розряду може бути надано структурному підрозділу з фізичної культури та спорту виконавчого органу органу місцевого самоврядування в містах обласного значення.

2. Другий та третій спортивні розряди присвоюються структурним підрозділом з фізичної культури і спорту районної державної адміністрації, виконавчого органу місцевого самоврядування в містах обласного значення.

3. Перший, другий та третій юнацькі спортивні розряди присвоюються: в олімпійських та неолімпійських видах спорту – закладами фізичної культури і спорту, статутними документами яких передбачений розвиток відповідних видів спорту;

у видах спорту інвалідів – регіональними центрами з фізичної культури і спорту інвалідів "Інваспорт".

4. Перелік документів, необхідних для присвоєння спортивних розрядів, передбачених пунктом 3 цього розділу, затверджується організаціями, установами, закладами фізичної культури і спорту, які присвоюють спортивні розряди.

5. Матеріали щодо присвоєння спортивних розрядів, передбачених пунктами 1 – 3 цього розділу, подаються не пізніше двох місяців з дати виконання спортсменами встановлених кваліфікаційних норм та вимог.

6. Строк дії спортивних розрядів:

в індивідуальних видах спорту – 2 роки;

в ігрових видах спорту – 4 роки.

При повторному виконанні кваліфікаційних норм та вимог строк дії розрядів продовжується на зазначений строк.

VIII. Права та обов'язки спортсменів щодо присвоєння спортивних звань та спортивних розрядів

1. Спортсмени мають право:

брати участь у спортивних змаганнях згідно з правилами змагань та положеннями про спортивні змагання;

на присвоєння їм відповідних спортивних звань та спортивних розрядів за умови виконання кваліфікаційних норм та вимог Єдиної спортивної класифікації України;

отримувати документи, що засвідчують присвоєння або виконання спортивних звань і спортивних розрядів.

2. Спортсмени зобов'язані:

дотримуватись вимог законодавства України, Олімпійської, Паралімпійської хартій, Правил та Положень Міжнародного Дефлімпійського комітету та правил і регламенту міжнародних федерацій та всеукраїнських громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості, загальних положень спортивної етики у стосунках із суддями, обслуговуючим персоналом, іншими учасниками змагань, глядачами;

вести і пропагувати особистим прикладом здоровий спосіб життя;

дотримуватися антидопінгових правил.

IX. Порядок вручення, носіння та зберігання нагрудного знака, посвідчень про спортивні звання та спортивні розряди

1. Особам, яким присвоєно спортивне звання, вручаються посвідчення та нагрудний знак зразка, встановленого Мінмолодьспортом України.

2. Вручення посвідчень та відповідних нагрудних знаків "Заслужений тренер України", "Заслужений майстер спорту України", "Майстер спорту України міжнародного класу (Гросмейстер України)", "Майстер спорту України" здійснюється Мінмолодьспортом України.

Порядок вручення нагрудних знаків та посвідчень про спортивні розряди визначається організаціями, які їх присвоюють.

Х. Ранги змагань

У кваліфікаційних нормах та вимогах з визнаних в Україні видів спорту встановлюються такі ранги змагань:

I ранг – Ігри Олімпіад, зимові Олімпійські ігри, Паралімпійські ігри, Дефлімпійські ігри, Всесвітні ігри;

II ранг – чемпіонати світу та Європи серед спортсменів усіх вікових груп, Глобальні ігри, розіграші Кубків світу та Європи, гран-прі, Всесвітні шахові олімпіади, Всесвітні інтелектуальні ігри, Всесвітні ігри з єдиноборств, Всесвітні ігри серед спортсменів-інвалідів з наслідками дитячого церебрального паралічу, Всесвітні ігри сліпих, Всесвітні шахові олімпіади серед спортсменів-інвалідів, Юнацькі олімпійські ігри, Всесвітні універсиади, Європейські спортивні ігри, інші міжнародні змагання, що включені до календарних планів міжнародних федерацій та федерацій інвалідів з відповідних нозологій;

III ранг – чемпіонати України, розіграші Кубків України, інші офіційні всеукраїнські змагання, що включені до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України, крім молодших вікових груп;

IV ранг – чемпіонати України, інші офіційні всеукраїнські змагання серед спортсменів молодших вікових груп, що включені до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України;

V ранг – чемпіонати Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва, Севастополя, чемпіонати фізкультурно-спортивних товариств (далі – ФСТ), крім молодших вікових груп, зональні змагання, що включені до відповідних календарних планів спортивних змагань;

VI ранг – чемпіонати областей, територіальні змагання осередків ФСТ серед спортсменів молодших вікових груп, чемпіонати міст, районів, спортивних клубів, дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю та інші, що включені до відповідних календарних планів спортивних змагань.

Директор департаменту
олімпійського спорту

Н. Д. Уманець